

Key Message

รณรงค์ ASEAN Dengue Day (วันไข้เลือดออกอาเซียน) 15 มิถุนายน 2554
ภายใต้(ธีม) Theme : Big Cleaning Day (กิมมิก) Gimmick “เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย”

- เก็บ 1. เก็บขยะ เศษภาชนะขังน้ำ เช่นขวด กล่อง ถุงพลาสติก แก้วน้ำ ยางรถยนต์เก่า
ที่ทิ้งขว้างไว้ เพราะเมื่อมีฝนหรือน้ำตกค้างจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้เป็นอย่างดี
- เก็บ 2. เก็บกวาดบ้านให้สะอาดปลอดโปร่ง ไม่ให้เป็นแหล่งเกาะพักและอาศัยของยุงลาย
- เก็บ 3. เก็บน้ำกินน้ำใช้ให้สะอาดมิดชิด โดยการปิดฝาโถงไม่ให้ยุงลายลงไปวางไข่
- เก็บ 4. เก็บล้างภาชนะใส่น้ำ เช่นแจกัน อ่าง ถัง เพื่อขจัดไข่และลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์
- เก็บ 5. เก็บแล้วรวบ เก็บวัสดุรีไซเคิลที่เหลือใช้ไปขายเป็นรายได้เสริม

บทความสื่อสารความเสี่ยง

วันไข้เลือดออกอาเซียน (ASEAN Dengue Day)
“เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย”

โรคไข้เลือดออก ก็ยังคงอยู่คู่กับคนไทยมาจนถึงปัจจุบัน และยังมีแนวโน้มระบาดมาก โดยในบางปีจำนวนผู้ป่วยทะลุไปถึงหลักแสนคน และมีจำนวนผู้เสียชีวิตหลักร้อยคน หรือในบางปีการระบาดอาจลดลงมาบ้างแต่จำนวนผู้ป่วยก็อยู่ในหลักหมื่นถึงหลายหมื่น เด็กและเยาวชนไปจนถึงวัยรุ่นยังเป็นกลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ และเชื่อว่าโรคนี้อาจจะเว้นที่ให้กับผู้ใหญ่หรือคนแก่เฒ่าเพราะเคยมีรายงานผู้ป่วยที่มีอายุกว่า 80 ปียังป่วยด้วยโรคนี้ได้ ทั้งนี้ก็เพราะยุงลายพาหะนำโรคไข้เลือดออกกัดคนไม่ได้เลือกเพศและวัย เพียงแต่ว่าใครเท่านั้นที่มีวิถีชีวิตที่เสี่ยงต่อการถูกกัดมากกว่ากัน เด็กที่ชอบซุกซน เยาวชนที่เพลินอยู่กับเกมส์คอมพิวเตอร์ หรือวัยรุ่นที่ชอบนั่งเล่น ล้วนเฝ้าต่อโอกาสต่อการถูกยุงลายกัดได้ง่ายเช่นกัน แต่การระมัดระวังตนเองเพียงลำพังก็ไม่อาจจะป้องกันโรคนี้นี้ได้มากนัก เพราะโรคนี้อาจเกิดจากยุงลายที่จะบินไปบ้านใครก็ได้ตามอำเภอใจ ฉะนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะในระดับครัวเรือน ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ประเทศ หรือระดับภูมิภาค เพราะไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก ประเทศในแถบร้อนชื้น หลายๆ ประเทศของเอเชียก็มีปัญหาในการควบคุมโรคนี้อีกเช่นกัน

เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการเกิดของยุงลายนั่นเอง ในปี 2554 (ค.ศ. 2011) กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ จึงได้ร่วมกันกำหนดให้วันที่ 15 มิถุนายน ของทุกปีเป็น ASEAN Dengue Day (วันไข้เลือดออกอาเซียน) และให้วันที่ 15 มิถุนายน ปีนี้ เป็นปีแรกของการรณรงค์ในภาพของความร่วมมือในระดับอาเซียน ที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนนัดให้ทุกประเทศสมาชิกจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยดำเนินการในส่วนของตนเอง ประเทศไทยจึงได้ร่วมกับเครือข่ายการดำเนินงานจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร และกระทรวงสาธารณสุข จัดกิจกรรมส่งเสริมการเฝ้าระวังป้องกันโรค เพื่อให้หน่วยงานทุกระดับและทุกภาคเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในจังหวัด อำเภอ ตำบล โรงเรียน โรงพยาบาล และชุมชนให้สะอาดปราศแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ภายใต้ Theme : Big Cleaning Day “เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย” โดยการ

- เก็บ 1. เก็บขยะ เศษภาชนะขังน้ำ เช่นขวด ก่อง ถุงพลาสติก แก้วน้ำ ยางรถยนต์เก่า ที่ทิ้งขว้างไว้ เพราะเมื่อมีฝนหรือน้ำตกค้างจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้เป็นอย่างดี
- เก็บ 2. เก็บกวาดบ้านให้สะอาดปลอดโปร่ง ไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยและเกาะพักของยุงลาย
- เก็บ 3. เก็บน้ำกินน้ำใช้ให้สะอาดมิดชิด โดยการปิดฝาโถงไม่ให้ยุงลายลงไปวางไข่
- เก็บ 4. เก็บล้างภาชนะใส่น้ำ เช่นแจกัน อ่าง ถัง เพื่อขจัดไข่และลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์
- เก็บ 5. เก็บแล้วรวบ เก็บวัสดุรีไซเคิลที่เหลือใช้ไปขายเป็นรายได้เสริม

ที่สำคัญต้องพร้อมใจกันทำอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ รวมทั้งต้องร่วมใจกันเผยแพร่ข่าวสารเพื่อกระตุ้นให้ทุกคนรีบหันมาดูแลเอาใจใส่บ้านเรือน จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ให้ข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงมากยิ่งขึ้น และระดมความคิดที่หลากหลาย ในการกำจัดยุงตามวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นจนเกิดเป็นนวัตกรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะสามารถจัดการกับปัญหาโรคไข้เลือดออกและโรคติดต่ออื่น ๆ ได้

โรคไข้เลือดออกเกิดจากเชื้อไวรัสเดงกี มียุงพาหะคือยุงลาย ยุงลายสามารถไข่ได้ครั้งละ 50-150 ฟอง ในภาชนะเก็บน้ำที่มีน้ำใสและนิ่ง ไม่ชอบน้ำเน่าสกปรกหรือขุ่น (เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรำคาญ) ในช่วงอายุขัย 1-2 เดือน ยุงเพศเมีย 1 ตัวสามารถไข่ได้ 4-5 ครั้ง ฉะนั้น ยุงลาย 1 ตัว สามารถผลิตยุงรุ่นลูกได้ราว 500 ตัว ไปยุงสามารถแท้งติกาขณะที่ไม่มีน้ำได้นานนับปี เมื่อฝนตกหรือมีการเติมน้ำระดับน้ำท่วมถึงไปยุงก็จะแตกตัวเป็นลูกน้ำและตัวเต็มวัยในช่วงเวลา 7-11 วัน ฉะนั้นเราถึงต้องกำจัดลูกน้ำเพื่อตัดวงจรการเกิดยุงทุกสัปดาห์ ยุงเฉพาะเพศเมียจะไปกัดกินเลือดคน เพื่อนำโปรตีนจากเลือดมาเลี้ยงรังไข่ ฉะนั้นไข่จะฟอสส่วนตัวผู้กินเกษรดอกไม้เป็นอาหาร เมื่อยุงลายกัดคนป่วยด้วยไข้เลือดออกจะดูดเลือดไปพร้อมกับเชื้อไวรัสเดงกีและเมื่อไปกัดคนปกติจะปล่อยเชื้อไวรัสเข้าร่างกาย เชื้อไวรัสจะใช้เวลาฟักตัวในร่างกายคนประมาณ 5-8 วัน จึงจะเริ่มแสดงอาการของโรคไข้เลือดออก เริ่มจากอาการมีไข้สูงกระพันหันเกิน 38.5 องศาเซลเซียส ไข้จะมีลักษณะสูงลอยอยู่ 2-7 วัน มีอาการหน้าแดง ปวดกระบอกตา ปวดศีรษะ ครั่นเนื้อครั่นตัว ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและกระดูก คลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหาร อาจมีผื่นหรือจุดแดงๆ ปรากฏขึ้นใต้ผิวหนัง หลังจากไข้จะลดลงถ้าผู้ป่วยฟื้นตัวได้ก็จะหายจากโรคจนเป็นปกติ แต่ผู้ป่วยไม่หายก็จะเข้าสู่ภาวะช็อค คือซึมและอ่อนเพลียมาก กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบา-เร็ว ปวดท้องอย่างกระพันหัน ปัสสาวะน้อยลง มีเลือดกำเดาไหล อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระเป็นสีดำ และอาจเสียชีวิตได้ในที่สุด

การรักษาโรคนี้ยังไม่มียารักษาโรคโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส วิธีรักษาจะรักษาตามอาการที่เกิดและให้ร่างกายกำจัดเชื้อโรคออกไป การให้ยาลดไข้ให้ได้เฉพาะยาพาราเซตามอลเท่านั้น ห้ามใช้ยาแอสไพรินหรือยาไอบรูโพรเฟน กลุ่มยาที่กััดกระเพาะอาหารจะทำให้เลือดออกได้ง่ายขึ้น โรคนี้ยังไม่มีวัคซีนป้องกันเพราะอยู่ในขั้นทดลองที่ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้ ฉะนั้นการป้องกันตนเองให้ถูกวิธีโดยไม่ให้ถูกยุงลายกัด ใส่ใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ไม่ให้ยุงลายเกิดจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

วันไข้เลือดออกอาเซียน (ASEAN Dengue Day)

วันที่ 15 มิถุนายน 2554 เป็นวันไข้เลือดออกอาเซียน (ASEAN Dengue Day) ร่วมมือกันเก็บกวาดล้างภาชนะที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง “เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย”